

ХРОНІКА

*І.М. Фик, д.т.н., професор,
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна,*

«ГІРНИЧА ЕНЦИКЛОПЕДІЯ» - ВАГОМИЙ ВНЕСОК У ГІРНИЧУ НАУКУ

Не часто у вітчизняній та й у світовій науці з'являються такі фундаментальні друковані праці, як цикл наукових робіт з гірництва «Гірнична енциклопедія». Він включає два енциклопедичних видання: «Гірничий енциклопедичний словник» та «Мала гірнична енциклопедія». Це 6 книг на 3832 сторінках формату А4 обсягом 658 друкованих аркушів.

Над проектом впродовж 2001-2013рр. працювало понад 100 вітчизняних та закордонних провідних науковців і практиків в галузі гірництва на чолі з д.т.н. професором В.С. Білецьким. В процесі довготривалої наполегливої праці змогли досягти визначних результатів. Як словник, так і енциклопедія вміщують сучасні поняття термінів у гірничій справі, геології, макшердерії та геодезії, розробці корисних копалин та інших галузях науки і техніки, що пов'язані з освоєнням природних ресурсів літосфери.

«Гірничий енциклопедичний словник» (ГЕС), у якому вміщено 12700 статей надруковано у видавництві «Східний видавничий дім» (м. Донецьк), том I – 2001р., том II – 2002р., том III – 2004р. містить 1896 сторінок (281,4 друкованих аркушів) формату А4. У першому та другому томах подано інформацію про світовий досвід пошуку, розвідки, видобування та первинної переробки різних видів мінеральної сировини, утворення та розподіл корисних копалин у надрах, розглянуто питання охорони праці доквілля. У третьому томі описано географічні, геологічні, мінерально-сировинні особливості континентів, океанів, окремих країн, а також наведено відомості про вітчизняні і закордонні виробничі і наукові установи, що працюють у галузях геології, гірничої промисловості, гірничого машинобудування. Наведено дані про інститути, університети, науково-виробничі організації гірничого профілю.

Мала гірнична енциклопедія» (МГЕ), що складається з трьох томів: том I-2004р., том II-

2007р., том III – 2013р. – Донецьк: «Донбас» (т.т. I і II); «Східний видавничий дім» (т. III), містить 1936 сторінок (371,2 друк. аркушів) формату А4. В ній подано описи 17350 термінологічних та номенклатурних одиниць, що висвітлюють процеси формування, пошуку, розвідки, видобування, збагачення та первинної переробки мінеральної сировини.

Терміни у ГЕС та МГЕ подано українською, російською, англійською та німецькою мовами, що робить ці видання не лише тлумачними, а й перекладними.

Підбір матеріалу враховує сучасні тенденції інтеграції різних галузей знань і зокрема тісні взаємоперетини гірництва з екологією, економікою, автоматизацією, іншими галузями науки і техніки.

При підготовці текстів статей були використані фундаментальні довідкові видання («Горная энциклопедия», «Мінералогічний словник» (Лазаренко Є.К., Винар О.М.), «Четырехязычный энциклопедический словарь терминов по физической географии», «Геологический словарь», «Географічна енциклопедія України», «Мінералогическая энциклопедия» (під редакцією К. Фрея), Атлас «Екологія і корисні копалини України», Атлас нафтогазоносних провінцій України, Тлумачно-термінологічний словник-довідник з нафти і газу (Бойко В.С., Бойко Р.В.) та ін., а також періодичні видання гірничого профілю, спеціальна фахова література та Інтернет.

Все це свідчить не лише про ґрунтовність підготовки проекту «Гірнична енциклопедія», а й про його величезну важливість для розвитку наукових та практичних напрямків гірництва в Україні.

Вважаю, що проект «Гірнична енциклопедія», який складається з двох частин «Гірничий енциклопедичний словник» та «Мала гірнична енциклопедія» цілком заслуговує на Державну премію України у галузі науки і техніки.